

ENGLISKI APELACIONI SUD

Presuda od 8. i 9. XI 1978.

Islander Shipping Enterprises S.A.
c/a Empresa Maritima Del Estado S.A.
(The "Khian Sea")
Vijeće: Lord Denning, M.R. Lord Justice Stephenson,
Lord Justice Shaw

Brodarski ugovor (na vrijeme) - Siguran vez - Brod upućen na vez u Valparaiso - Vez izložen velikim valovima - Brod u nemogućnosti da napusti vez zbog druga dva broda koja su mu preblizu usidrena - Brod pretrpio znatno oštećenje - Da li je za štetu odgovoran naručitelj broda u brodarskom ugovoru - Ugovor sklopljen prema uvjetima iz New York Produce Exchange form

Tužitelji su vlasnici broda "Khian Sea" - Islander Shipping Enterprises S.A., a tuženi su naručitelji broda u brodarskom ugovoru na vrijeme - Empresa Maritima Del Estado S.A.

Tužitelji - vlasnici su s tuženim naručiteljima broda u brodarskom ugovoru zaključili brodarski ugovor na vrijeme prema uvjetima iz ugovora New York Produce Exchange form. Ugovor se odnosio na kružno putovanje sa zadržavanjem u sigurnim lukama - između ostalih i u Valparaisu.

Početak svibnja 1973. "Khian Sea" upućen je u Baron Wharf koji se nalazi izvan zaklona što ga pruža lukobran, te je u to doba godine često izložen jakom vjetru i valovima.

Brod je stigao u luku 18. svibnja navečer. U tom času je sve bilo mirno i nije se činilo da će se vrijeme promijeniti. Lučke vlasti izvjestile su zapovjednika da će vez u samoj luci Valparaiso biti osiguran slijedećeg ponedjeljka.

Tijekom te večeri (18.V) u Baron Wharf pristigla su još dva broda, kojima su raspolagali isti naručitelji broda kao i sa "Khian Seaom". Oni nisu bili na vezu, nego su bili usidreni nedaleko od mjesta gdje je bio smješten "Khian Sea".

Rano ujutro, 19. svibnja, vrijeme se naglo pogoršalo. U četiri sata upalila su se crvena svjetla kao upozorenje

da dolazi nevrijeme. Zapovjednik broda "Khian Sea" odmah je poduzeo potrebne korake: s obale je telefonski pozvao posadu, pilota i remorker. U 5,45 sati svi su bili na svojim mjestima. Pilot je izjavio da "... brod mora biti premješten prema sredini zaljeva, i ondje usidren. Ne može ostati na vezu, jer bi mogao biti oštećen..."

Medjutim, to nije bilo provedivo jer su druga dva broda bila usidrena preblizu obali, tj. vezu "Khian Sea". Kad su oni bili premješteni, već je bilo prekasno: između 8,30 i 9,00 sati "Khian Sea" je pretrpio znatna oštećenja od udaraca u kamenu lukobran. Nedugo potom spomenuti brodovi su premješteni, pa je i "Khian Sea" mogao biti pomaknut s veza prema sredini zaljeva, što je i učinjeno u 9,55 sati. Nevrijeme je trajalo sve do jutra 20. svibnja.

Popravak oštećenog broda koštao je 32.000 \$. Tužitelji, vlasnici broda, drže da su za nastalu štetu odgovorni naručitelji broda u brodarskom ugovoru, jer su uputili brod u luku koja nije bila sigurna. Stoga tužitelji zahtijevaju naknadu štete od naručitelja.

Spor je iznešen pred Arbitražu gdje je odlučeno u korist tužitelja (vlasnika broda), no istovremeno je formulirano slijedeće pravno pitanje za Sud kao "special case": da li je Baron Wharf, Valparaiso, nesiguran vez? Ako jest, da li su naručitelji broda odgovorni za nastalu štetu na brodu "Khian Sea"?

Prvostepeni sud je ponovno odlučio u korist tužitelja, vlasnika broda.

Medjutim, tuženi naručitelji ulažu žalbu na Apelacioni sud, koji je žalbu odbacio i potvrdio prvostepenu presudu.

Na postavljeno pravno pitanje odgovorio je u svojem votumu Lord Denning M.R: da bi vez bio siguran, te da bi brod neometano mogao napustiti vez, potrebno je da budu ispunjene slijedeće pretpostavke: 1. mora postojati primjeren sustav za izvještavanje o meteorološkim prilikama; 2. po potrebi moraju stajati na raspolaganju piloti i remorkeri; 3. mora postojati primjeren prostor za obavljanje neophodnih manevarskih radnji; i 4. mora postojati odgovarajući sistem koji bi osigurao da uvijek postoji potreban prostor za manevriranje.

U ovom slučaju bile su ispunjene prve dvije pretpostavke: postojao je odgovarajući sustav za izvještavanje o meteorološkim prilikama, a također su pilot i remorker stigli na vrijeme. Međutim, treća i četvrta pretpostavka nisu bile ispunjene. Druga dva broda bila su usidrena preblizu "Khian Seau", te on nije imao dovoljno manevarskog prostora za napuštanje veza. Ujedno nije bio osiguran način kojim bi se na vrijeme omogućilo nesmetano manevriranje broda u bilo kojem trenutku kad bi se za to ukazala potreba.

Stoga Lord Denning zaključuje svoje izlaganje potvrđujući odluku Arbitraže i Prvostepenog suda, te odbacuje žalbu.

Lord Stephenson se u potpunosti složio sa svime što je naveo Lord Denning i dodao je da je ovakva odluka u potpunosti u skladu s onim ranije donešenim u slučajevima The "Eastern City" i The "Dagmar" (1968).

Lord Shaw se također složio da žalba bude odbačena.

(LLR 1979, str.545)

K.V.

Bilješka.- Zanimljivost ove presude nalazi se u nedvosmi-slenom definiranju svih pretpostavki nužno potrebnih da bi neka luka, odnosno vez mogao biti tretiran kao siguran. Dovoljno je da nedostaje samo jedna od navedene četiri pretpostavke, pa da takav vez više ne pruža brodovima pot-punu garanciju sigurnosti.

Brodarski ugovor u citiranom slučaju zaključen je prema New York Produce Exchange form, u kojem klauzula br. 6 glasi:

"Teret ili tereti bit će ukrcani i/ili iskrcani u bilo kojem pristaništu ili na bilo kojem molu ili mjestu koje naručitelji broda ili njihovi agenti odrede, pod pretpostavkom da brod može uvijek sigurno plutati, bez obzira na nastupanje plime odnosno oseke". ("That the cargo or cargoes be laden and/or discharged in any dock or at any wharf or Place that Charterers or their Agents may direct, provided the vessel can Safely lie always afloat at any time of tide.")

Kako brod "Khian Sea" nije imao osiguran potreban manevarski prostor za nesmetano napuštanje veza, takav vez nije mogao biti tretiran kao siguran.

K.V.